

"Dalâletin gayet müthiş mânevî elemi ni hissed en bir adama iman ile hidayet ihsan etmek, e ğer tevhid nazarıyla bakılsa.." cümlesini devamıyla izah eder misiniz?

"Hem meselâ, dalâletin gayet müthiş mânevî elemi ni hissed en bir adama iman ile hidayet ihsan etmek, e ğer tevhid nazarıyla bakılsa, birden, o cüz'î ve fâni ve âciz adam, bütün kâinatın Hâlıkı ve Sultanı olan Mâbudunun muhatap bir abdi olmak ve o iman vasıtasıyla bir saadet-i ebediyeyi ve şahane ve çok geniş ve şâşaalı bir mülk-ü bâki ve bâki bir dünyayı ihsan etmek; ve onun gibi bütün mü'minleri dahi derecelerine göre o lûtf a mazhar etmek olan bu ihsan-ı ekber yüzünde ve simasında bir Zât-ı Kerîm ve Muhsinin öyle bir hüsn-ü ezelîsi ve öyle bir cemâl-i lâyezâlîsi görünür ki, böyle bir lem'asıyla bütün ehl-i imanı kendine dost ve has kısmını da âşık yapıyor."(1)

İlaç şifaya nasıl bir vesile ve sebep ise hoca, alim, kitap, ezan, musibet gibi şeyler de birisinin hidayetine vesile ve sebep olabilirler. Şifayı ilaçtan bilmek nasıl şirk ise, hidayeti sebeplerden bilmekte aynı şekilde şirk tir.

Evet, şifa büyük bir nimettir ve ilaçtan bilinirse Allah'a edilecek şükrün yolunu tıkar. Hidayet şifadan daha büyük bir nimettir ve sebeplerden bilinmesi, aynı şekilde Allah'a edilecek şükrün yolunu tıkıyor. Ama tevhit nazarı ile bakılırsa "**Şifa da hidayette Allah'tandır.**" buna vesile olan sebepler, sadece birer bahane ve şeffaf birer perdedirler. Dolayısı ile tevhit nazarı şükür nazarıdır.

Nimet içinde nimeti vereni hatırlamak, nimetin kendisinden daha büyük bir nimettir. Nimeti sebeplerden bilmek nimeti vereni inkar etmektir, dolayısı ile nimet içindeki o büyük nimeti de yok etmek anlamı taşıyor.

Hidayet bir nimettir, hidayeti verenin Allah olduğunu bilmek ve ona şükretmek daha büyük bir nimettir. İşte nimet içinde gizli olan bu büyük nimeti bilmek ancak tevhit ile mümkündür. Sebep putuna tapanlar tevhidi terk ettikleri için, bu gizli ve ikinci nimeti göremiyorlar. Tevhit gözü bir alim eli ile gelen hidayet içinde **Hadi** olan Allah'ı görebilmektir.

(1) bk. [Sualar, İkinci Şua, Birinci Makam.](#)